Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 126. — Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 2. червня, 1922. — VOL. XXX. — No. 126. — Jersey City, N. J., Friday, June 2, 1922. — THREE CENTS

ЮНІЯ ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ ШУКАЄ СОЮЗНИКІВ ДО СТРАЙКУ

СИНСИНАТІ, Огайо, 31. мая. — Предсідатель юнії зелізничих канцелістів, наладувачів товарових поїздів та стаційних робітників розіслав до головних урядників шіснайцять юній зелізничих робітників телеграфічне запрошенне на спільну нараду над збірною акцією сих юній в справі обнижування заплати зелізничих робітників Зелізничою Радою Злучених Держав.

Наради будуть відноситися передусім до зарядженого недавно сею Радою обниження заплати робітників, занятих при направі зелізниць, але й також до евентуальних заряджень Ради, заряджуюючих обниження також другим галузям зелізничого робітництва. Сього власне сподіються всі юнійні провідники, ба навіть Зелізнича Рада не криється з таким своїм наміром. Тому перед юніями стануло питанне, що робити проти акції Ради.

Телеграма до юнійних провідників питається їх, котрий день вони вважають за найвідповіднійший для спільної конференції. Місцем нарад має бути місто Синсинаті, бо прибувші сюди юнійні урядники по конференції остануться на конвенцію Американської Федерації Праці, що починається тут дня 10. червня.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ГОЛОСОВАННЯ НАД СТРАЙКОМ

ДІТРОЙТ, Мишиґен, 31. мая. — Головні урядники юнії зелізничих робітників для удержання зелізниці, котрим Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав обнижила робітничу заплату, студіюють рішенне Ради, щоби виготовити відповідний балот для голосовання членів юнії.

В балоті межи инчими запитами має бути поставлене до членів юнії питанне, що требаби на їх думку зробити на случай, якби другі зелізничі юнії не схотіли підперти їх страйком.

УРЯД УСТАНОВЛЯЄ ЦІНИ НА ВУГОЛЬ

ВАШІНҐТОН, 31. мая. — Департамент торговлі в порозумінню з властителями копалень та торговцями вугля установив найвисші ціни на вуголь при копалні.

Ціни ті є ріжні в пятьох округах. Так, приміром, в алабамськім вуглевім окрузі тона вугля не повинна коштувати при майні більше як 2 доляри 60 центів, а в Кентакі не більше як 3 доляри 50 центів.

Урядова постанова не має, однак, примусового характеру, бо уряд не має тепер власти постановляти ціни на вугля. Тому він не може карати торговців, виступаючих проти його постанови.

СТАРАЮТЬСЯ ПРИЄДНАТИ ДО СРАЙКУ ПЕРЕВІЗНИКІВ ВУГЛЯ

ГАРИСБУРҐ, ПА., 31. мая. — Страйкуючі вуглекопи зробили нині перші кроки до зорґанізовання та приєднання до помочи для себе робітників, занятих при перевозі вугля на лодках по ріці Саскагана. В тій справі має нині відбутися спеціяльна конференція представників вуглекопів та представників лодкових робітників, яка має постановити, яку поміч мають дати сі послідні страйкарам.

УРЯДОВА КОМІСІЯ ПРО ПРИХОДИ ПІДПРИЄМСТВ МЯГКОГО ВУГЛЯ

ВАШІНҐТОН, 31. мая. — Федеральна Торговельна Комісія предложила конґресови справозданне про вклади капіталу та доходи з мягкого вугля промислу.

Опираючися на розрахунку з шість послідних літ, комісія прийшла до переконання, що пересічний річний зиск за той час був 15 процент.

„ПУБЛИКА" ХОЧЕ ВМІШУВАТИСЯ В СТРАЙК ВУГЛЕКОПІВ

НЮ ЙОРК, 31. мая. — Тут зорґанізувався независимий Публичний Комітет для Вуглевого Страйку, котрий поклав собі за ціль розслідити й розкрити причини страйку та старатися довести до його полагодження.

До нього належуть інжинери, письменники, проповідники й правники. Декотрі майнерські провідники обіцяли комітетови свою допомогу.

СПРАВА БОНУСА ДЛЯ ЖОВНІРІВ

ВАШІНҐТОН, 31. мая. — Фінансовий комітет сенату заявився нині 9 голосами проти 4 за прихильним приняттем внеску сенатора Мекамбера про жовнірський бонус, котрий наложивби на народ Злучених Держав додатковий тягар в сумі яких 4 міліярдів долярів.

З огляду на те, що законопроект не має в собі ніякої постанови, як дістати потрібні на бонус гроші, а президент Гардинґ з гори заявив, що він заветує всяку ухвалу, що не буде мати такої постанови, можна сподіватися, що й сей проект, мимо попертя сенаторів, не стане законом.

БОРА ДАЛІ АҐІТУЄ ЗА ПРИЗНАННЄМ БОЛЬШЕВИКІВ

ВАШІНҐТОН, 31. мая. — Сенатор Бора нині знов промовляв за своєю резолюцією за признаннєм советської уряду в Росії.

На думку сенатора, як довго не полагодиться російського питання, так довго світ все ще буде занятий війною, мимо урочистого підписання завішення оружа та мирових договорів. Як Америка не признасть большевиків, то вони впадуть, а в Росії запанує хаос (замішанне). Він упевняв сенаторів, що російська революція не ріжнить від других революцій, і що з неї наконець вийде свобідна й демократична Росія.

Проти виводів Бори заявився знов републиканський сенатор Едж.

АРЕШТОВАНА ЗА ДВОЖЕНЬСТВО

На приказ стейтової прокураторії в Флин. Мішиґен, арештовано одну женщину під закидом двоженьства, якого мала допуститися віддаючися за другого мужа ще за життя першого. Називається вона на перше імя Лола, а один її муж називається Антоні Спейер, а другий Генрі Робак, так що варант на її арештованнє був виставлений на імя пані Лолі Робак-Спейер. Робак був її першим мужом; він є робітником у фабриці і працює в день. Другий її муж, Спейер, є нічним полісменом. Пані Робак виправдується, що вона подружилася правно з полісменом тому, бо він був дуже добрий для неї, тоді як перший муж був для неї жорстокий. Тому вона „викинула Робака зі свого серця й почала жити зі Спаєром". Вона ручить, що після свого шлюбу з другим мужом вона постійно жила в його домі.

Коли її арештовано, суд визначив за її випущеннє кавцію („бейл") в сумі 500 долярів. Ні один однак муж не поспішився зі зложеннєм запоруки, і вона мусить сидіти в слідчій вязниці. На допити ґазетярів, другий муж, котрому теж може грозити процес за двоженьство, заявив, що побираючи обжаловану за жінку, він не знав, що вона має мужа. Він його ніколи не бачив. Пані Робак-Спейер станула на перше переслуханнє перед тим суддею, котрий її кілька тижнів вінчав з полісменом.

ЗНОВ САМОСУД НАД МУРИНОМ

Товпа білих людий доконала самосуду над Мурином Бірдом, робітником на фармі в Брентув коло Савана, Джорджія.

Тлом події були відносини межи Бірдом та його роботодавцем, фармером Муді. Недавно приїхало до сього Муді кількох нових фармерських робітників, всі Мурини. Межи ними була теж жінка Бірда, котрій захотілося їхати зі зелізничого двірця на возі, коло візника. Коли візник не вволив її волі, муж пішов зараз по її приїзді до господаря, почав з ним сварку за покривдженнє жени. Зі сварки прийшло до бійки, підчас котрого Мурин пострілив сина фармера, та одного білого робітника, та вбив з револьвера самого фармера. Підчас стрілянини він самий був ранений в рамя.

На раненого зараз зібралася гурма розлючених білих. Вони допали втікаючого Мурина, наперед вбили його, а потім його тіло спалили на огнищі.

БРАТ ВЗЯВ БРАТА НА ВИЛИ.

Тим разом не на місяци, але в селі Добрудзі. Стриєчні брати Весоловскі і Лєсєвскі не могли довго погодитися що до розділу маєтку. В часі останньої сварки Лєсєцкі вхопив вили і пробив ними Весоловского наскрізь, так, що той вмер на місци. Убийник хотів повіситися в лісі та йому перешкоджено і арештовано.

Ексцісар Вільгельм на сцені.

Недавно мала бути виставлена в Берліні драма Е. Людвіґа, в якій м. и. автор вивів цісаря Вільгельма і Бісмарка, як дієві особи, В останній хвилі повідомив адвокат А. Вольф, правний заступник Вільгельма, Союз театрів, що ексцісар не дозволив на виведення своєї креації на сцені. Виставу відкликано.

ВАСИЛЬ ЧЕРНЯК В АРЕШТІ.

Василь Черняка, редактор нюйорської москвофільської ґазети „Ґлос Русі" і президента „золотої айни" в Йонкерс, Н. Й., куди легкодухи всипали $100,000 до 200,000, арештовано дня 19. мая с. р. в Геркімер, Н. Й., і запаковано до лакопи.

ПРОМОВА У ВОЗДУСІ.

Др. Ален, член летничої стації коло Атлентик Ситі, Ню Джерзі, каже, що до нього зголосився кілька днів тому 6-літний німий хлопчина, Вілієм Розерборс, на імя, та просив його через свого шофера, що прийшов з ними, щоби взяв його на злет на аероплянi. Др. Ален згодився вволити волю малого каліки, котрий від свого уродження не сказав ще ані слова. Коли аероплян піднявся над океан, хлопчина, як каже др. Ален, нахилився в заднім сидженню до сидження летуна, поклепав його по плечах та сказав кілька слів, з котрих слова „ер" та „плейн" він чув, а другі заглушив гук мотору.

Коли батькови розповіли про небувалу подію, батько місто огніватися на шофера за літаннє зі сином у воздухах, так втішився чудесним відзисканнєм мови хлопцем, що він зараз відбув конкуренцію з летуном, щоби ще раз пробувати тої самої „курації" на німім хлопчині. Мають його взяти наперед на воздушну подорож на висоту 1,000 стіп, а потім на висоту 5.000 стіп понад позем землі.

ЗУДАРЕННЄ КОРАБЛІВ НА МОРЮ.

До міста Портленд, в стейті Ореґон, наспіли перші скупі вісти про зударенне на повному океані двох кораблів. Зударилися: тягаровий паровий корабель „Велш Принс", що має 2,322 тони містоти та тягаровий корабель „Айовен", що має 6,547 тон містоти. Підчас зударення на кораблі „Велш Принс" погибло сімох огневих сторожів, що спали в передній вежі корабля, а трох було так тяжко ранених, що ледво їм вдасться вратувати життє. Сей корабель затонув протягом 30 мінут, а другий тоне поволи. Перший корабель, навіть потонувши, вистає ще з води своїми найвисшими частями. Послідні вісти з „Айован" вказувалиби, що в вистаючих з води частях „Принса" занявся пожар, котрий потапаючий „Айован" старається погасити своїми пожарними машинами. Кілька кораблів поспіло на поміч морякам розбитих кораблів.

ПОПАРЕНО ДИТИНУ В ШПИТАЛИ

До Міського Шпиталя в Нюарку, Н. Дж., доставлено колисьтут дволітного хлопця Лерда, щоби на ньому доконати невеличкої операції. Ждучи на операцію, дитина забавлялася з другими дітьми в шпиталю, і зайшла з двома другими хлопцями, з котрих один має 5, а другий 6 літ до шпитальної купальні. Тут малий Лерд вліз у ванну, власне в тій хвилі, як один з його товаришів забави відкрутив курок від горячої води й пустив на нього густий туш кипятку. Заким до комнати вбігла шпитальна послугачка та виняла дитину з ванни, хлопчина вже був тяжко попарений. На другий день дитину відставлено до другого шпиталю, де вона того самого дня померла серед страшних мук. Окружний лікар повідомив поліцію, і вона почала слідство.

ДВОХ УКРАЇНЦІВ УБИТИХ А ДВОХ РАНЕНИХ.

О год. 6 рано 30 мая їхало чотирох Українців автом улицею Рідж в Філяделфії. Авто вдарило до слупа і наслідок був фатальний. Василь Мочернюк і Назарик зістали убиті а двох тяжко покалічених відвезено в безнадійнім стані до Семарітен шпиталю.

ЗМЕНШЕННЄ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ХЛІБОРОБСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

Що року на весну та в літі чимало міських робітників іде на фарми та наймається на жнива на пільні роботи, особливо в т. зв. пшеничнім поясі Америки, на північнім заході. Сего року стріне їх там мабуть знов та немила несподіванка, яка заскочила їх в тогорічні жнива, а саме зниженнє заробітної плати.

Вже торік, в порівнанню з попередним 1920-им роком, заробітки сільських робітників значно зменшилися, — декуди на цілу половину і пересічно о 35 процент. Так в Оклагомі і південній частині Кензас фармерським робітникам платили по 4 до 5 долярів в день (з харчами) замість 6 долярів в 1920-ім році; в північнім Кензас 5 долярів, в Небрасці, в обох Дакотах і в Мінесоті по 3 до 4 замість 6 або 7 долярів як в попереднім році. По всім видно, що сего року та тенденція пониження заробітної плати буде продовжатися.

Головна маса хліборобського робітництва складається з мандрвіних індустріяльних робітників. В минулім році представники федерального міністерства хліборобства перепитали 14,135 сільських робітників про їх досвід і заробітки при зборі пшениці. З того числа лиш чотирнайцять процент жили в тім стейті, де в той час працювали. Решта перемандрувала з инших стейтів лише на літо. Приблизно третина придбала за сезон до 150 долярів. Більшість заробила коло 25 долярів, а невеличка частина тих робітників закінчила свій літний сезон з дефіцитом.

УСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЕЛЄМЕНТУ З ГАЛИЧИНИ

Останніми часами польські скарбові власти перенесли велику скількість урядників української народности, які опинилися в польській державній службі, поза межі Східної Галиини. Перенесені до Варшави: радник скарбу д-р Матвіяс, і секретар д-р Грицай. На Горішній Шлеск до Мисловиць делеґатовані секретарі скарбу Труш і Книш. На сих перенесення мабуть не скінчиться. В цей спосіб позбавляється Східну Галичину досвідченого урядничого елєменту української народности, що витворює рівночасно значну прогалину серед нашої інтеліґенції. Вкінці до державної служби у Східній Галичині приймається тепер в дуже великій скількости здемобілізованих польских військових, для оконечного цілковитого спольонізовання в Східній Галичині державного апарату.

ПОВІНЬ НА ПОКУТТЮ В ГАЛИЧИНІ.

З Покутя надходять алярмуючі вісти про величезні виливи Прута спричинені останніми дощами. Вода вийшла з берегів і понищили чимало засівів, Шкоди величезні. Про яку-небудь підмогу нізвідки не чути.

ПРЕМІЄР ЛОЙД ДЖОРДЖ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ЗАГАЛЬНИМ ВІДПИСАННЄМ ВОЄННИХ ДОВГІВ

ЛОНДОН, 31. мая. — Нині вечером говорив в палаті громад британський премієр Давид Лойд Джордж про аліянтську політику у відношенню до німецького воєнного відшкодовання. Він сказав, що Велика Британія держиться по побіді політики здержливости і поміркованости.

Вину за розлад в полагоді воєнного відшкодовання і Ліґи Народів приписав Лойд Джордж сьому, що Злучені Держави по війні усунулись від мира, який підписали.

Він казав, що участь Америки в аліянтській комісії воєнних відшкодовань і в Лізі Народів була би дуже важна, бо Америка се одинока держава, яка не була прямо інтересована у відшкодованнях. Америка, говорив він, є приязна для всіх аліянтів, а притім має теж свої промислові і торговельні інтереси, отже дбала би, щоби відшкодовання не стояли на перепоні світовій торговлі.

Вкінці говорив про проєкти, які підносять, аби Велика Британія відписала довги з часу війни, які винні їй її союзники і Німеччина (яко відшкодованнє). Вони винні Великій Британії около 3 міліярди фунтів стерлінґів (около 15 міліярдів долярів). Натомісць Велика Британія винна Америці 1 міліярд фунтів стерлінґів, але про відписаннє сього довгу не говориться. Велика Британія, кінчив Лойд Джордж, готова пристати на загальне счеркненнє всіх воєнних довгів, коли буде бесіда не тільки про те, що другі винні Анґлії, але і про те, що Анґлія винна другому.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ГРОЗИТЬ НАЇЗДОМ НА ІРЛЯНДІЮ ЗА ЗЛОМАННЄ ДОГОВОРУ

ЛОНДОН, 31. мая. — В палаті громад заявив нині британський міністер кольоній, Винстон Чорчил, що правительство Великої Британії не позволить на республіку в Ірляндії. Коли Ірляндці не пошанують договору, підписаного з Великою Британією, казав він, то вона буде змушена наново заняти Ірляндію при помочі війска і взяти край під свою контролю.

Він говорив про умову лідерів тимчасового ірляндського правительства, артура Ґриффита і Майкела Коллинса, з мідером республіканців, Імоном де Валерою, на підставі якої чотирох республіканців мало би увійти до ірляндського міністерського кабінету по недалеких виборах до нового ірляндського парляменту.

Ся умова, говорив Чорчил, є нарушеннєм торічнього британсько-ірляндського мирового договору, якого правительство Великої Британії ніколи не стерпить. Він казав, що не докоряє тимчасовому ірляндському правительству, що зробило се у злій вірі. Воно, на його думку, робило се в добрій вірі довести до згоди в Ірляндії, але самим тим актом нарушило договір. Казав також, що Ірляндці не виказали здатности до правління, бо за 6 місяців не зорґанізували війска ані навіть поліції для удержання порядку в краю.

Одиноким виходом з того, кінчив Чорчил, було би, якби републіканці згодились підписати перед вступленнєм до нового кабінету присягу вірности короні. Се змінило би становище і договір не був би нарушений.

АНҐЛІЙСЬКІ ЦЕРКВИ В ОБОРОНІ МОСКОВСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ПАТРІЯРХА ТИХОНА

ЛОНДОН, 31. мая. — Голови всіх анґлійських христіянських церков вислали до московського большевицького голови „народніх" комісарів Миколи Леніна протест проти засуду патріярха московської православної церкви д-ра Тихона за його против проти ограблювання большевиками церков із золота, срібла та всяких дорогоцінностий.

В протесті сказано, що совість христіянства не стерпіла би такого злочину.

Папський державний секретар кардинал Ґаспаррі прислав телеґраму до Кентерборського архиепископа, в якій повідомляє його, що римський папа вислав окремо свій протест.

КЛОПОТИ З ВЕЛИКИМ НЕДОБОРОМ У ФРАНЦУСЬКОМУ БУДЖЕТІ

ПАРИЖ, 31. мая. — Фінансова комісія француського парляменту повідомила премієра Пуанкаре, що вона не може приняти буджету на 1923 рік, який виказує 4 міліярди франків недобору, що мав би бути покритий новою позичкою. Фінансова комісія питається, як правительство гадає збалансувати (зрівноважити) буджет, і як воно ставиться до німецького воєнного відшкодовання.

АЛІЯНТИ УСТУПАЮТЬ НІМЕЧЧИНІ І ХОТЯТЬ ДАТИ ЇЙ ПОЗИЧКУ

ПАРИЖ, 31. мая. — Аліянтська комісія воєнних відшкодовань приняла німецьку відповідь на її ультимат і заявила свою згоду.

В сій заяві вона годиться дати Німеччині тимчасову мораторію (відложеннє реченця сплати) до кінця сього року.

Аліянтські й американські банкирі тепер роблять заходи, щоб дати Німеччині заграничну міжнародню позичку в сумі понад 1 міліярд (біліон) долярів.

ПОБІДА КАНЦЛЄРА ВІРТА В НІМЕЦЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

БЕРЛІН, 31. мая. — Сьогодня німецький парлямент (райхстаґ) відкинув внесеннє націоналістів, щоби правительству Вірта ухвалити заяву недовіря ізза того, що воно веде переговори з аліянтами у справі воєнного відшкодовання, а про них в нічому не повідомляє парляменту.

Се внесеннє підпирала народня партія і комуністи, але при голосованню воно впало.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НА ДВА БОКИ.

Сенатор Бора зі стейту Айдаго від часу, як американський уряд приняв його думку про урядженне межинародної конференції для зменчення зоружень, але не приняв його самого на представника Злучених Держав на сю конференцію, став осередком говірливої пропаґанди за визнаннем совєтського уряду урядом Злучених Держав.

Від того часу не минає тижня, щоби сенатор не виступив або з промовою, або з резолюцією, або з публичною заявою за визнаннем большевиків. Одного дня сенатор відкликається до американськоог почуття справедливости, другого говорить до американської миролюбивости, инчого апелює до американських бизнесменів, обіцюючи їм золоті бизнеси від признання большевиків.

Пропаґанда сенатора Бори не відорваний факт. Рівночасно з його пропаґандою в Америці йде в тім самім напрямі жива пропаґанда самих большевицьких лідерів в Европі. Ні один з них не минає ні одної нагоди, щоби й собі не сказати слова за порадностю признання Америкою большевицького уряду в Москві. Чи пишучи статтю, чи розмовляючи зі заграничними ґазетярами, чи на конференції з чужими політиками, кождий большевицький аґітатор, пропаґандист і політик не забуває кинути примилюючим очком в сторону американського уряду та американської буржуазії.

Рівночасно, коли в Вашінґтоні пропаґується правою, а в Европі лівою рікою за приєднаннем для себе американського уряду та американської буржуазії, по Европі та по Америці аґенти московських цариків ведуть серед українського народа явну й скриту пропаґанду проти роблення чогось подібного. В той самий час, як большевицькі аґенти стараються всіми силами примилитися до американського уряду та американських банкирів і фабрикантів, другі большевицькі аґенти остерігають український народ перед всякими спробами повчити американський народ та уряд про свої потреби й змагання. Саме тоді, коли на одній шпалті величається зусилля Бори в сенаті для виєднання дипльоматичного визнання большевицького уряду, на другій шпальті тих самих ґазет лається українські зусилля представити світови, що й Українці народ, що не хоче стати погноєм для других народів, що хоче жити своїм власним життєм.

Навіть серед українського народа найшлися такі падлюки, які на стільки затратили почуттє людської гідности, що без стиду й без сорому величають Москалів за те саме, за що вони лають Українців.

ПОЛЬСЬКА ПРОТИАКЦІЯ.

Хоч польські аґенти, ввиваючіся серед нашого народа в Америці, частенько в дуже революційних шкірах на хребті, запевняють українських іміґрантів, що українські публичні демонстрації проти польської окупації Галичини нічого не помагають, мимо сього польські ґазети та польські орґанізації та польські діячі в Америці показують немале заклопотанне акцією свідомих українських іміґрантських мас. Польські ґазети не вгаваючи лають українські демонстрації. Польські лідери стараються протиділати українським демонстраціям брехливими спростованнями до американських ґазет. Польські конзуляти та дипльомати силкуються не допустити до українських походів та віч, доносами до поліції, в котрих закидається аранжерам українських демонстрацій революційні наміри, анархізм, бомби, динаміт! Послідними часами польські орґанізації кинулися навіть до уряджування протиукраїнських демонстрацій для протиділання вражінню, яке українські демонстрації мусіли зробити на американський загал.

Замітне в тих демонстраціях передовсім вже само їх уряджуванне. Колиж справді українські демонстрації не можуть принести галицькій Україні ніякої полекші, як се лепечуть польські аґентики серед українських іміґрантів, то Полякам нічого ними журитися. Коли воно дійсно так є, як нам без упину побріхують польські бриськи, варнякаючи нам про любов московських та польських революціонерів до українського народа, то пощож тоді Полякам клопотатися українськими демонстраціями? Не краще пустити Українців, най собі роблять всі ті коштовні зусилля, — вони-ж і так Україні користи, а Польщі шкоди не принесуть!

Коли-ж Поляки одним боком шлють межи наш народ своїх аґентів, щоби вони ширили серед нього зневіру в можливість здобуття чогонебудь дорогою публичної пропаґанди та дорогою напору на уряд, а другим боком вони самі стараються протиділати українській акції такими самими способами, яких уживають Українці, то знак, що Поляки самі не віруть в те, що вони кажуть своїм аґентам говорити нам. Польська протиакція се голосний поличник, який польським аґентам дають самі таки їх політичні боси. Рівночасно не научка для Українців, щоби вони не прислухувалися скавулінню революційних ляхоманів, а всіми способами старалися помагати визволенню своїх братів з неволі.

З ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

„СЕЛЯНСЬКО-РЕПУБЛІКАНСКА" ПАРТІЯ".

Як згадано загально попередно про політичне життя тут, за впливи на новоприлученій до Ческословацької републики території боролися чеські партії: народно-демократична (крамаржівці), народно-соціялістична (кльофачівці) і чеська аґрарна (Швегла). Ішла сильна боротьба за здобуття, так сказатиб — політичної кольонії для себе, за приєднання як найбільше членів та через те до піднесення престіжу партії. В боротьбі поділилися впливами партія народно-соціялістична та ґрарна. Саме ті партії мають ту найбільше експонованого чеського урядництва, яке притяганням місцевих сил до боротьби їхніх партій вводить ще більший хаос у вже і без того замотане політичне життя.

Найкращим приміром примітивности й нерозвинености політичного життя, а з другої сторони безкарної господарки чеських партій є заложення т. зв. „селянської републиканської партії". Заложив її тут експонент чеської аґрарної партії (головний її орґан „Венков") **Антін Хловпек.** Це урядовець праського міністерства хліборобства, одержав відпустку на рік і поїхав на Підкарпатську Русь орґанізувати партію. Приїхав із порученнєм зачати працю з кацапами, які тоді (март 1920) — як здавалося Празі — творили ту найсильнійшу партію та переняти їх провід.

Завдяки зносинам із урядами — в яких як згадано чимало урядників із аґрарної партії — Хловпек міг відразу давати селянству добрі інформації, стати посередником між голодним на землю селянством та урядами. Зачав оглядатися за аґітаторами з місцевих людей, але таких не міг найти. Тоді виписав аґітаторів чеських, з яких опісля став „найславнійшим" Ваґнер, бувший єзуіт, тепер інспектор хліборобства в Мукачеві.

В червні 1920 р. відбулася конференція Хловпека з аґітаторами, на якій були заступлені урядники хліборобського реферату (експозитура праського міністерства хліборобства) селянин Юрко Балоґ з Лучок Великих та декілька селян, поручених окружними хліборобськими інспекторами. На конференції приймають назву партії, але програми жадної не приймають, виступають лиш різко проти автономії Підкарпатської Руси та проти тодішнього ґубернатора Жатковича. Аж пізніще програму привіз Хловпек із Праги і з підручними її ухвалив. **Жадного уконституовання партії, жадних загальних зборів дотепер не було.** І фактично партія не істнує як така. Мала вона свої окружні секретаріяти (які часто покривалися з урядами окружних хліборобських інспекторів), в яких сиділи аґітатори Чехи. Довкола секретаріятів ґрупуються менші або більші гуртки селян, відповідно до того, як дзвінкими демаґоґічними гаслами та обіцянками на землю оперує даний аґітатор.

„Партія" виступає різко проти місцевої інтеліґенції, а стараєся приєднати виключно селянство, щоби тим краще в мутній воді ловити собі рибку. „Бий панів, вибирай на послів хлопів!" — отце все есенція їхньої програми. А з послами-хлопами, до того ще так темними як тутешній, вони зроблять, що лиш задумають. Мимоходом кажучи — гасло її тут на часі, бо це тут одинокий батіг на інтеліґенцію, щоби вона подумала над обороною та орґанізацією селянства.

Як згадано, „партія" притягає голодних на землю селян гучними обіцянками на землю. Правда, що Хловпек дійсно дещо в поодиноких випадках і додержує, використовуючи згадані звязки з урядами. Бо саме тепер тут земельна реформа переводиться. В той спосіб Хловпек став наче другим земельним урядом і хитрі дядьки йдуть радо до його, — хоч потім діставши землю не хочуть нічого про його й партію чути. Висуваного як щит „руськости" партії Юрка Балога, селянина зпід Мукачева наділив Хловпек щедро землею при поділі славних дібр ґрафа Шенборна. Балог, із циганської сімі, неграмотний дядько, став багатирем та всюди творить живий доказ благодатий належання до „партії" — тим більше, що там навчили його й підписатися. Завдяки його голосові в Хловпека заняло його село Великі Лучки величезні простори Шенборнових піль та тим викликало смертельну ненависть 7 сусідних громад. І коли в 1921 Лучане не хотіли землі на однім березі ріки Ляториці відступити иншим селам, ті вийшли на поле з сокирами, вилами тощо, зірвали міст і загрозили, що вбють кождого Лучанина, що перейде ріку. Лучане уступили, але до проливу крови було недалеко.

Найбільшим подвигом партії, який однак прибрав дуже траґі-комічне закінчення, було краєве селянське віче в Мукачеві 21. червня 1921 р. устроєне також при сильній допомозі урядів (зелізниці даром, авта, обіди). На віче приїхали сенатори й посли аґрарної партії з Праги. Але не хотячи розбив віче провідник кацапів Ґаґатко, який все хотів із цею партією лучитися. Віче отворив Балог, але коли прийшло до відчитування резолюцій не було кому прочитати, бо були написані по руськи, а Балог неграмотний. Діялося все на ринку в Мукачеві. Поки все мялося, щоб найти когось до відчитання резолюцій, виступив на однім бальконі учитель Юречко, на другім Ґаґатко, а на третім якийсь комуніст. Між людьми крутилося богато комуністів із Сваляви. Хтось потягнув Юречка за полу назад із бальконy, а в товпі крикнули, що його арештовано і сковано. Під маґістратом счинилася бійка. Били якогось жидка, кишеневого злодія. Товпа хлинула туди. Задні кричали ломити двері, щоб їх чоловіка не арештували. В иншім місци побили тяжко дядьки селянина Ситара, Хловпекового прихильника. Не було иншої ради — ізза дверей ратуша виступила поліція і жандармерія та пустила в рух ґумові палки. Скоро на ринку остали лиш здурнілі посли й сенатори аґрарної партії. А дядьки сердечно насміялися з тих, що обірвалися здорових ґузів „автономії та землі" від палок.

А того самого вечера в селі Арданові прийшло над раном до кровавих подій задля ліса. Жандармерія виступила проти селян, які силою — згідно з Хловпековими гаслами — хотіли забрати ліс, і впали ґрупи, богацько пішло в тюрму.

По вічу виступило все урядництво проти Хловпека. Секретарі його розбіглися, остався він сам з редактором Станцлем, але й цей обзнакомившися з обставинами скоро Хловпека Кинув.

І Хловпек зачав орґанізувати „партію" на ново. Викинених 1½ міліона корон аґрарної партії пішло марно. Дарма навозився він стільки селян до Праги за дурно, вони за це не сказали спасибіг.

Останніми часами запримічується зміна поглядів самої аґрарної партії на свою ролю в Підкарпатській Руси. Вона переходить до переконання, що своєї партії сюди перещепити не можна, а дальшим дозволюваннєм на господарку Хловпека розбивається місцеві сили, а тим самим скріплюється кацапсько-мадярську злуку. В дальшій консеквенції, може прийти лиш до злуки тутешних селянських хліборобських партій.

Ярким симптомом цього напрямку є орґан „селянсько-републиканської партії" „Село" — видаваний з початком в Ужгороді, а тепер у Мукачеві, який перестав нападів на руські партії та поодиноких людей, а шукає тепер зближення та оферує свою піддержку народницьким культурним інституціям.

ПРО ЗВІРСТВА ЛЯХІВ В ГАЛИЧИНІ.

Вже вийшла з друку нова „Крівава Книга", яка на 242 сторонах подає описи польських насильств над українським населеннєм в Галиині. Книжка обіймає 12 розділів і обговорює убийства рабунки, засуди, табори, вязниці, реквізиції грабіжі, польську кольонізацію і польську конскрипцію в Галичині.

До Америки прислало Правительство Західно-Української Республіки 300 примірників. Весь дохід з розпродажі йде на пресовий фонд західно-українського правительства.

Ціна книжки 1 доляр.

При замові додати 10 центів на пересилку книжки.

Гроші і листи в тій справі слати на адресу: „Свобода" 83. Ґренд Стріт. Джерзи Сіти, Н. Дж.

ВИБОРЧА ОРДИНАЦІЯ ДО ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ

В польському соймі почалася на днях дискусія над одним з найважніщих законів, від характеру якого залежить не тільки обличе польської державности але її будучина. Розходиться о виборчу ординацію до польського сойму і сенату; праця над проєктом тої ординації ішла в комісіях мало не цілий рік, результатом чого являється проєкт ординації прочитаний польському соймови дня 7. м. м. Провідні думки проєкту виборчої ординації є більше менше такі: виборче право мають тільки польські горожани. До виконування виборчого права вимагається постійного замешкання в певній місцевости. Виключеними від права мусять бути ті, яким можна щонебудь закинути під оглядом горожанської гідности, отже недостачу певної моральної а також умової кваліфікації. Від виборця вимагається крім цього певної економічної кваліфікації. Натомісць не виключається від виборів осіб, які користають з публичної жертвенности, а це тому, що неімовірне економічне положення примусило богатьох користати з допомоги публичної жертвенности. Виключено також, практикований в других демократичних державах цензус майна і образування. Не признано чинного виборчого права військовим. У відношенню до державних урядників придержуванося постанов конституції. Ціла польська держава мала би вибрати 408 послів, то зн. один мандат припадає на 65.958 виборців. Ординація опирається на принціпі „вязаних ліст". Між оголошеннєм а переведеннєм виборів має проминути 7 до 8 днів. Про склад виборчих комісій рішати муть горожанські чинники, при чому з урядничих кругів судейські мають першенство перед адміністративними. Ориґінальністю польської виборчої ординації був би принціп, що пропозиція відносно складу виборчої комісії виходить від 8 найчисленнійших посольських клюбів. Неориґінальною, але доволі скомплікованою новинкою ординації є система державних ліст, примінювана останніми роками в Німеччині, Австрії і Чехословаччині. Полягає вона на тому, що істнуватимуть двоякі лісти — окружні і державні. Кожда ґрупа (партія), яка зголошує своїх кандидатів в окрузі (окружна ліста) має право зголосити свою власну лісту кандидатів як державну лісту. Отже будуть двоякі кандидати: одні, що кандидуватимуть з окружних ліст і їх вибиратиме населеннє в практикований до тепер спосіб. Умовою вибору з окружної лісти буде одержаннє певного числа голосів (виборчий дільник) в наслідок чого певні партії, яких лісти не узискали числа виборчого дільника не переведуть своїх кандидатів; ті одначе, що перевели одного чи більше кандидатів матимуть надвижку невикористаних голосів. Ті голоси підуть відтак на рахунок державної лісти даної партії. По переведенню окружних виборів, спеціяльна, загально-державна комісія доконає обчислення голосів, які можна приділити поодиноким „державним лістам" і порозділює їх на конто даних партій.

Щодо представлення кандидатів на державні лісти впроваджує проєкт ординації далекосяглі обмеження. Справу заступства і опорожнення мандатів полагоджено в спосіб, який не вимагає переведення доповняючих виборів.

Проєкт виборчої ординації до сенату є анальоґічний з проєктом ординації до сойму. Конституційна комісія підвисшила число сенаторів із 100 на 102.

—o—

З початком мая приступив польський сойм до нарад над виборчою ординацією до сойму і до сенату, бо дотеперішний сойм був тільки конституантою, якої завданнєм було в першій мірі ухвалення польської конституції.

Докладного проєкту виборчого, поки що, не оголошено, але часописи польські зазначують, що хоч основою виборчого права єсть рівність і загальність, то всеж таки **впроваджено деякі обмеження з огляду на інтереси держави!?**

Що ці обмеження досить великі і що взагалі весь проєкт побудований на дуже непевних основах, це певно. Недаром же Поляки тільки літа практикували при славних на ввесь світ галицьких виборах!

Провідні думки польської ординації виборчої мають бути такі: „Право виборче прислугує тільки горожанам держави, а щоб ним хіснуватися треба мати право замешкання в якійсь місцевости. **Виключені від цього шрава єсть ті, котрим можна щось закинути з огляду на гідність горожанську, брак кваліфікацій моральних і умових. Вимагається також певної господарської кваліфікації.** Натомісць не вимагається ані цензусу маєткового, ні цензу образовання. Не мають виборчого права горожане приналежні до війска, а урядники мають його настільки, на скільки це згідно з конституцією".

Як бачимо ці провідні ідеї так баламутні, що властиво право виборче не єсть загальним, бо багато людей, що опинилися в так званій Речі Посполитій Польській можуть бути позбавлені цього права. Колиб примірбм, Східна Галичина не була визволена зпід польського ярма до нових виборів, то всі Українці, що не приняли польського горожанства, булиб позбавлені виборчого права. Так само булиб позбавлені його всі еміґранти, котрі вернуть зза границі і не набудуть ще права замешкання у своїх нових місцях побуту.

Так само параґраф, котрий позбавляє виброчого права одиниць „яким можна **щось** закинути з огляду на гідність горожанську і на мораль" нагадує хіба цей куріоз, що звався ґумовим патентом в Австрії. Кождому чоловікови можна **щось** закинути, але жадна держава не будує своїх законів на таких словах як **щось,** лиш старається ясно сказати: **як, що, де, хто і коли.**

Закон повинен бути ясний, певний і презицийний, інакше він не закон, а лиш стежка до беззаконія.

Ціла Польща по новому виборчому проєктови має вибрати 408 послів так, щоб оден посол припадав на 65.958 мешканців.

Помножім 508 через 65.958 а дістанемо число 26.911.064, приблизно стільки, скільки мешканців має нинішна Польща разом з Виленщиною, Східною Галичиною, Волиною й другими загарбаними непольськими землями, значиться — цей новий виборчий закон, це між иншим нове ярмо, яке Поляки стрижуть на наш карк, не питаючись і не слухаючи нашої думки — і то саме тоді, коли Лойд Джордж видвигнув справу Сх. Галичини і коли її віддано під розвагу політичної комісії.

Таким чином польська ординація виборча це з одного боку провокація 10 міліонів Українців, поневолених Поляками, а з другого боку легковаження ґенуенської конференції, не зважаючи на те, що не кому другому, а якраз Лойд Джорджови et oomp. нинішна Польща завдячує своє істновання.

Нам нова ординація польська булаб байдужною, колиб Поляки не гадали ущасливити нею 10 міліонів нашого народу, але раз вони її готують і для нас, так нам треба конечно познайомитися з нею і заздалегідь приготовитися на цей новий удар спрямований польською злочинною рукою в грудь українського народу.

Ф. Кречук.

ДОПИСІ

Н. С. ПІТСБУРҐ, ПА.

Американська Ліґа Горожан Українського Роду в Н. С. Пітсбурґ, Па.

В нашій громаді на Н. С. в Пітсбурґу відбулося в неділю дня 21. мая віче. На сім вічу справді не було богато людий, бо наша громада не велика, тай годі від неї чого будь великого вимагати. Але хотяй вона мала, але свідома і патріотична і в кождім кроці виконує свій народний обовязок як слід, а доказом єсть що Н. С. Громада закупила пожичку Національної Оборони Східної Галичини повисше тисячу долярів, помимо того що в нашій громаді велике безробіттє.

Другим доказом є, що наша громада зорґанізувала Ліґу Горожан Українського Походження і котар то Ліґа завше робить для народної справи. Остатними часами в Пітсбурґу за стараннєм Ліґи відбулося пікетованнє польського конзуляту, і другі роботи, такі, як розліплюваннє таблиць проти наших ворогів ляхів по улицях міста. Громада в тім ділі була найбільше активною і доложила найбільше труду.

Остатне віче Ліґи заслугує на признаннє найбільше тому, що та ново зорґанізована Ліґа до тепер числить уже до 30 членів, котрі вступили як свідомі патріоти і готові на кождий поклик стати до найзавзятійшої боротьби з ворогом.

Члени згаданої Ліґи ухвалили оподаткувати себе пятьдесять центів місячно, з чого буде творитись місцева каса, як також буде покриватись всякі інші потреби народні.

Слідами Нортсайдської громади повинна піти ціла Пітсбурщина. Якби всі громади в Пітсбурщині так поставились як Нортсайд, то наша позичка булаб до сего часу чотири рази більша як вона єсть тепер.

На сім вічу закупили бонди Національної Оборони Східної Галичини отсі добродії і добродійки: Онуфер Ґира, Іван Мосур, Зофія Біда, Андрій Данило, Теодозія Онишків, Текля Онуферко, Марія Михалюк, Миколай Кунцак, Михайло Олійник, Василь Отанько, Михайло Вуйцік, о. Нестор Дмитрів, Ліґа Горожан, Николай Присташ, Михайло Боднар, Катерина Сарахман, Павло Якимець і Сестрицтво Пр. Богородиці, від. 44 Н. П. по $5.00. — Разом $90.00.

КОМІТЕТ:
В. Онишків, предс.,
Т. Іваницький, секр.

—o—

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

Американка купує бонд.

Неоден Українець в Америці так застиг у власнім себелюбстві, що і чути не хоче того стону і просьби, які несуться із рідного краю. Є богато таких, що пожалували навіть кілька долярів, щоби купити бонд Національної Оборони. Між тим трапляються навіть чужі люди, що більше інтересуються визвольною борбою українського народу, чим деякі наші мертві душі.

У нас, у Вілмінґтон, є брава Американка, Йосифина Гвайт Делякур, яка є правдивою приятелькою української свободи. Вона стежить за кождим рухом у всесвітній політиці і тішиться, коли бачить який луч надії для освободження України. Поміж своїми знакомими вона поширює українські симпатії, познакомлюючи їх із нашою бувальщиною, звичаями та теперішними змаганнями. А щоби показати ділом свою приязнь, вона закупила бонд Національної Оборони.

Чи не лупається зі встиду лице нашим безсердешним еґоїстам, на цей вчинок шляхотної Американки?!

А заразом цей факт вказує, що ідейний американський світ сприяє нам та що коли тільки познакомимо їх докладно із нашою справою, добудемо Україні могучу дружбу, яка поможе нам чимало у добуттю повної волі і независимости.

Тетяна Криса.

—o—

ІСТОН, ПА.

На засіданню читальні „Просвіти" д. Н. Підгайний вніс, щоби читальня Просвіти закупила бонд за $10.00. На це встав оден попихач Лейби Троцького і запротестував проти купна бонда. Говорив, що ми вже досить надавалися кождому, хто тільки до нас руку витягав, а тепер недаймо, бо „наша ґазета" пише не дати і я „своїй ґазеті" вірю. В тій хвили перериває йому бесіду д. Підгайний і сказав оттак: „я в жадну ґазету не вірю, але вірю в Бога і вірю, що Галичина не є польський край". Тут перебиває бесіду наймит Троцького і питається, чи ми знаємо на що ті гроші йдуть, що там в нашім краю ніхто з наших недістане ані цента а всьо заберуть „буржуазні черевачі".

Д. Підгайний знова забрав голос і каже: „ви хочете знати, нащо ті гроші збирається? Будьте терпеливі а я роскажу тай розясню справу, як слід. Уряд української галицької республики, який в цій переломовій для нашого народу хвилі має важке завданнє перед собою, знайшовся в фінансових клопотах по трилітній праці на чужині. Кожда на удержаннє заграничних представників і великі видатки на пропаґанду вичерпали його незначні фонди. Край, винищений семилітною війною, не може прийти йому з матеріяльною допомогою і тому уряд звернувся до нас, американських Українців, щоби ми допомогли йому продовжати його політичну працю і видав на ту ціль бонди.

По горячих перепалках читальня Просвіти закупила бонд за $10.00; товариство У. Н. Союза, від. 137 і його члени за $190.00; товариство У. Рґ С., від. 170, за $25.00. Разом з Істон закуплено бодів за $225.00.

Член чит. „Просвіти".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Тимчасовий Головний Уряд „Ліґи Американських Горожан Українського Роду, та Бувших Жовнірів Американської Армії", з осідком в Филаделфії, Па., подає отсим до відома усім відпоручникам, які зістали до сього часу вибрані до участи в масовій депутації до Конґресу, у Вашинґтоні, до президента Злучених Держав та державного секретаря, як також усім українським орґанізаціям, дієцезіям, та усьому українському загалови, що конґрес ухвалив приняти і вислухати нас в справі нашого поневоленого рідного краю, і визначив на се день 6-го червня, (June) 1922. З уваги на те проситься усіх відпоручників, та репрезентантів українських орґанізацій і дієцезій, аби прибули до Вашинґтону в понеділок, дня 5-го червня 1922. Місце збору „Контінентал Готел, Вашинґтон, Д. К. —

В ТИХ ДНЯ ВІДБУДЕТЬСЯ ТАКОЖ ГОРОЖАНСЬКИЙ ЗІЗД.

Филаделфія, Па. 31-го мая 1922.

ЗА ТИМЧАСОВИЙ ГОЛОВНИЙ УРЯД:

Теодор Грицей, предсідатель.
Іван Борисевич, касієр.
Мих. Рибак і Андр. Шостак, секр.

ПІКНІК! **РОЧЕСТЕР, Н. Й.** ПІКНІК!

ТОВАРИСТВО „ВІЛЬНІ КОЗАКИ" В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

запрошує українську громаду на

ПІКНІК

що відбудеться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-ГО ЧЕРВНЯ 1922 Р.

В ПАРКУ КЛІН ГЕЙВИН.

Окрема стріт-кара виїздить з Joseph Ave. о годині 10.30 і стає при Фабрич, Кліфорд, Блюшин Парк і Насав стр.

Дохід призначений до будову Українського Дому в Рочестер.

125,26 КОМІТЕТ

ПОЗІР! **НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ.** ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ЖІНОЧОЇ ГРОМАДИ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

— устроюєся —

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО ЧЕРВНЯ 1922 Р.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-19 E. 6th Street, New York, N. Y.

БАЛЬ І ТОВАРИСЬКІ ЗАБАВИ

Початок о годині 8-мій вечером.

Проситься о численну участь позаяк на балю будеся давати ріжні вишивки з Базару на ліцитацію, а при тім добре забавитеся. Жіноча Громада.

На поміч українським студентам в Европі устроює Українське Товариство Молодіжи в Ню Йорку

ВЕЧЕРОК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-го ЧЕРВНЯ 1922 РОКУ

в гали Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6-та улиця.

Вечеркова програма буде уріжнороднена вигравками, товариськими забавами і танцями до пізної ночи. Початок о 7. годині вечер. Вступ 50 цнт. За добру забаву і порядок ручить

Комітет.

ВИСИЛАЄМО ДАРОМ

НОВИЙ КАТАЛЬОҐ КНИЖОК

„КНИГАРНІ СВОБОДИ".

При замовленнях понад $5.00 даємо відповідний процент.

Пишіть сейчас на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

NORTHAMPTON, PA.

Заходами читальні Просвіти ім. Ів. Франка, відограється в неділю, дня 4. червня 1922 р. в Українській гали під укр. греко православною церквою на Нюпорт евеню в Нортгемптон, Па., **ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ**, народна драма зі співами в 5-ох діях. Початок о годині 7.30 вечер. Запрошується всіх щирих Українців місцевих і дооколичних на се представлення, бо се дуже гарне і рідко бувале в тих околицях. Прибудьте, а певно будете вдоволені.

26 Читальняний Комітет.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Співацьке Товариство „Боян"

— відограє —

„СИРОТИ"

образ з народного життя в 4. актах в церковній гали при Клиперт і Едвард вулици в Дітройт, Миш.,

в неділю, 4-го червня, 1922

Початок о годині 7.30 вечер.

Режісер: В. Запотічний.

Діріґент: А. Стисловський.

22,24,25

ПОЗІР! NORTHAMPTON, PA. ПОЗІР!

Сестрицтво св. Ольги, від 318 У. Н. Союза з Нортгемтон устроює **ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ в суботу, дня 3. червня** 1922 в Українській гали на Стовеч ул. Початок о годині 7-ій вечером. Вступ для мущин 35 центів, для женщин 25 цнт. Запрашається усіх Українців і Українок з Нортгемптону, з Алентавн і з всіх поблизких плейзів. За добру забаву ручить

25-26 Уряд Сестрицтва.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ В РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Комітет Української Школи на Вест Евеню устроює

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 4-го ЧЕРВНЯ

на фармі Шуберта на Вест Енд.

Пікнік зачнеться о год. 1-шій попол.

З міста треба брати Allen кару і їхати до Jay St. Улицею Jay йти до кінця прямо на фарму.

Це є найкраще місце на пікніки в Рачестер. Є галя до танців, лісок де можна прохолодитись і відпочати. Комітет доложив всіх старань, щоб вдоволити Шановних Гостий. 26-7

Приходіть усі! Дохід з пікніку призначений на Українську Школу на Вест Евеню.

Комітет Укр. Школи на Вест Евеню.

ПОЗІР PITTSBURGH І ОКОЛИЦЯ!

Всі як один на великий пікнік. Ліґа Ам. Горожан з Укр. Походження в злуці з Укр. Нар. Домом уладжує **ВЕЛИКИЙ ПІКНІК** на Heldkamp Farm **в неділю, дня 4-го червня (June) с. р.** Чистий дохід для укр. студентів і Січових Стрільців на Чехословаччині. Дорогі Земляки! Памятайте, що наші студенти і наша армія страждає і голодує на Чехах, тож нашим обовязком їм помочи, бо то наш цвіт, то наша свідома горстка, котрі боронили нашої батьківщини від нашого завзятого ворога ляха, чомуж би їм непомочи. Нашим обовязком прийти на сей пікнік громадно, без ріжниці вашого релігійного чи політичного переконання, а кождий хто бодай має каплю української крови в своїх жилах, то повинен прийти на сей пікнік і помочи нашим козакам і студентам в Чехах.

Дороговказ з Пітсбурґа: Брати сріткару на Третій евені або Четвертій евені. З Савт Сайд на 10-тім мості 53 Carrick. З Coro 54-59 Carrick і висісти на Noble Lane, там буде Вас чекати наш чоловік, котрий запровадить Вас на місце забави. За добру забаву ручить 25-26

Ліґа Ам. Горожан Укр. Походження.

Пашпорти, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотаріяльна.

T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ У ВІДНІ.

Члени Центральної Управи У. С. С. і члени комісії, вибраної дня 25. квітня 1922 р. зборами відпоручників закордонної ґрупи Української Національної Ради, партій: трудової, радикальної, селянсько-радикальної, соціял-демократичної, Ц. У. У. С. С., Головної Стрілецької Ради, орґанізацій У. С. С. в Галичині, Підкарпаттю, Празі та Відні, української академічної молоді (тов. „Січ" у Відні), на першім засіданню дня 1. мая, 1922, уконституувались яко „Центральна Управа Українських Січових Стрільців" в отсей спосіб: 1. Голова: Іван Коссак. 2. Товариші голови: Др. Роман Перфецький, Антін Крушельницький. 3. Секретарі: Пилип Феркач, Володимир Огоновський. 4. В. о. господаря: Володимир Кисілевський. 5. В. о. скарбника: Володимир Паньків. 9. Члени Управи: Семен Вітик, Андрій Жук, др. Осип Назарук, Лев Петрушевич, др. Кирило Трильовський. На засіданню Ц. У. У. С. С. дня 8. мая, 1922, вибрано комісію для справ Видавничого Товариства „Умна", в склад якої увійшли: Семен Вітик, Андрій Жук, Лев Петрушевич (референт комісії), Володимир Кисілевський, др. Володимир Свідерський. Комісії для справ Фондації Інвалідів та Українського Війскового Музею творяться. Всі писма до Центр. Управи У. С. С. проситься висилати на адресу Голови Івана Ксосака, Wien, V., Hartmanngasse 3, II. St. T. 10. — **Президія Центр. Управи У. С. С.**

ПРОСЬБА СЕЛА ВАНЬОВИЧІ, ПОВІТ САМБІР.

Любий наш Товаришу!

Знаючи Вашу щиру вдачу, думаємо, що на ній не заведемося, длятого просимо Вас о зроблення нам не малої прислуги.

Як знаєте, світова війна зруйнувала цілу Европу. Жертвою війни впало між іншими і наше село. Не тілько що кождого з нас війна припровадила до руїни, але навіть наші церковні дзвони не устоялись. Забрала їх небіжка Австрія на гармати. В церкві нашій вже не дзвонять тепер так, як то колись бувало. А купити дзвін тепер є штука не аби яка. У нас тепер дзвін коштує сотки тисяч, а ми купити його не можемо з причини крайної нужди кождого.

Длятого звертаємось до Вас з просьбою, можеб Ви згодились обдарувати нас якоюсь сумкою грошевою, як також зробити якусь збірку поміж нашими краянами, та гроші прислати на руки нашого начальника громади п. Миколая Сарахмана.

Вірючи свято, що нашій просьбі зробите задосить, дякуємо Вам красненько, та желаємо, щоб Бог нагородив Вам за це, та Вашим дітям.

Єще раз здоровимо Вас щиренько, дякуємо за офіру яку для нас понесете, та просимо о скорий відпис.

Ваньовичі, 22. цвітня, 1922.

Микола Сарахман, нач. гром.

Браття односільчани! Оце письмо дістав я із нашого рідного села. Мусимо стати до помочи нашій громаді. Ляхи видушують послідні соки із наших краянів і вони не мають ніякої змоги собі помочи. Я знаю, що ми не останемо глухі на їх просьбу. Кождий із нас повинен зложити свою лепту для свого рідного гнізда. Хто хоче, най пішле прямо на руки М. Сарахмана, нач. громади, а як ні, то най пришле до мене, а я усю збірку пішлю разом до краю. Моя адреса: John Zapototsky, 51 Morris St., Jersey City, N. J.

ТОРГОВЛЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ З РОСІЄЮ І УКРАЇНОЮ.

В своїх „Торгових Рапортах" з 22-го мая с. р. Вашинґтонський Департамент Торговлі помістив загальний огляд анґлійської і американської торговлі з Росією в 1921-ім році порівнюючи її з передвоєнним товарообміном 1913-го року. В тім огляді в торговельну статистику Совітської Росії включено й Українську Републику і додано до неї експорти в Естонію, Латвію і Литву, так як фактично мало не весь товар експортований до балтийських країв є призначений як транзіт для Росії. Одначе зовсім точне порівнаннє теперішного товарообміну з передвоєнним неможливе, так як перед війною Росія обіймала й Польщу, яка тепер находиться в зовсім инших границях і иншім державнім складі.

Маючи на увазі те застереженнє можна сказати, що теперішні американські експорти в Росію вже майже рівнаються передвоєнним. В 1913-ім році Злучені Держави вивезли в Росію (з Польщею) всякого товару за 26,909,707 долярів, в 1921-ім (без Польщі) за 19,257,296 долярів. Взагалі, значить, і перед війною і тепер американсько-російська торговля не була дуже велика. В минулім році американські експорти в Росію обіймали головним чином: скіру і скіряні вироби ($10,379,278), харчі ($3,722,852), зелізо і сталь ($748,835), бавовну і бавовняні матерії ($379,915), хліборобські знаряди ($313,215), шнури та нитки ($293,493).

За те імпорти з Росії в Америку зменшилися з 24,377,070 долярів в 1913-ім році до зовсім незначної суми 1,448,981 долярів в 1921-ім році. На ту суму склалися головним чином кожухи, скіри, сода і химікалії.

НЮФАВНДЛЕНД.

(З Бюлетену Ґеоґрафічного Тов-а).

Говорячи про Північну Америку звичайно мається на увазі Сполучені Держави та Канаду і забувається, що на північ від Сполучених Держав окрім Канади є ще друга зовсім окрема бритийська країна — Нюфаундленд, — яка не обєдналася з прочими бритийськими колоніями Північної Америки в однім „Домініон оф Канада".

Нюфаундленд є найстарша бритийська колонія не лиш в Америці, а взагалі за морем. Анґлійські колоністи осілися там ще в сімнайцятім століттю і анґлійський ґубернатор правив неє ще в той час, коли Канада належала до Франції, Південна Америка була в руках Голяндців і в Австралії не було ще ні одного білого поселенця.

Нюфаундленд є великий остров, 42,000 квадратових миль, з ґеоґрафічного погляду займаючий дуже важне становище. Положений проти гирла ріки Св. Лаврентія він перегорожає головну морську дорогу з Канади до Европи. З другого боку, з усіх американських земель Нюфаундленд найблищий до Европи, — до берегів Ірляндії всего 1640 миль. Перший морський кабель був проведений в 1858-ім році з Нюфайндленд до Ірляндії і ще тепер з сімнайцяти каблів поміж Европою і Америкою одинайцять іде до Нюфаундленд.

З моря остров виглядає хмурий і непривітний. Кругом береги високі і скалисті з втрімкими обривами і глибокими заливами та фйордами. На острові богато лісу а здовж річок єсть богато родючих долин, здатних для хліборобства і випасу худоби.

В послідних часах на Нюфаундленд відкрито деякі копалні і почато деякі індустрії, з окрема виріб ґазетного паперу. Одначе головне й неперебране богацтво острова — риба. Ніде на землі немає стільки риби, скільки в морю довкруги Нюфайндленд. Звіти рибу розвозять по всім світі і передівсім до Анґлії і риболовство єсть головне заняттє мешканців Нюфаундленд.

Та нюфаундлендська риба причинилася, між иншим, до повстання бритийської імперії. До відкриття Нюфаундленд в 1498-ім році.— Анґличани мало плавали по морю. Але вже на другий рік після відкриття анґлійські рибалки вибралися за море по рибу і з того часу що року тисячами перепливали атлянтийський океан туди й назад, за рибою і з рибою. Таким способом Англичани навчились мореплавства, зацікавились заморськими країнами, бритийська фльота зростала і разом з нею поширювалась бритийська імперія.

Державний лад в Нюфайндленд приблизно такий сам як в Канаді. Се теж автономна і самоправна „коронна колонія" з ґенерал-ґубернатором, якого настановляє анґлійський король, і своїм премієром та вибраним парляментом з двох палат.

ЩАДІТЬ ПРЕМІЙОВІ КАРТКИ НА ЦІННІ ПРЕМІЇ.

ЗАЧНІТЬ КУПУВАТИ ТЕПЕР

MAGNOLIA

і

STAR MILK

Пішліть на котру небудь адресу на противній стороні премійової картки по ілюстровану премійову лісту.

„Виплатиться щадити премійові картки"

ШИФКАРТИ

на поспішні кораблі до краю і з краю. Через море в осьмох днях. Каюти в 3-тій клясі на 2, 4 і 6 осіб. Чесна обслуга і совісна опіка. Пашпорти виробляємо листовно. Також виробляємо документа, що можете вернутися назад до Америки в 6-ох місяцях.

ХОЧЕТЕ СПРОВАДИТИ РОДИНУ ДО АМЕРИКИ?

Першого липня зачнуть пускати до Америки призначене число еміґрантів кождої національности на 1922 /23; рік, отже хто пішле шифкарту скорше, того родина зможе приїхати скорше. Пишіть по інформації ще нині.

ГРОШІ ПЕРЕСИЛАЄМО ДО КРАЮ і ґарантуємо, що родина отримає в трох тижнях. Полагоджуємо, всі ґрунтові справи як: контракти, інтабуляці, повномочія і ин.

Приходть, приїздіть або пишіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.

520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

(Philadelphia Office: 322 N. 8th Street)

ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, през.

ЧИ ПОМЕНШАЛО ЛЮДИЙ ЧЕРЕЗ ВІЙНУ?

Німецка статистика голосить, що в світовій війні гинуло нагодину пересічно 46 жовнірів. Всі воюючі держави втратили в рр. 1914—1918 таке число людей, що на кождих 5 мінут припадає однак жертва. Обчислюється загальне число упавших на 12 міліонів, не вчисляючи жертв цивільної людности. Мимо всього одначе загальне число людий не зменшилося, а противно ще й зросло, бо перед 20 літами було 1.6 міліярда людей, а нині є 1.8 міліярда. Цей зріст пояснюється надвижкою народин в порівнанню зі смертністю. Обчислено, що на кожду секунду родиться один чоловік, а вмирає лише один на кождих 1.5 сек. Тим робом в кождім році прибуває 10 міліонів людий ріжниці в користь народин.

ГАМБУРҐ

Проста дорога через подивляючі нові „О" кораблі. Їзда сполучена до всіх частий Европи.

OROPESA June10, July22, Aug.26
VANDYCK .....June 17, July 29
ORBITA..June 24, Aug. 5, Sept. 9
ORDUNA...July8, Aug.12, Sept.16
VAUBAN .....July 15

Впрост до Чербо, Савтгемптон і Гамбурґ.

Всі кабіни замкнені. Ніякої екстра оплати.

ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
SANDERSON & SON, Inc., Agents
26 Broadway, New York
117 W. Washington St., Chicago
або котрий небудь місцевий аґент.

ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО

ПРИЙМАЄСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

Обезпечіть себе і свою родину ДНЕСЬ, бо завтра може бути запізно.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.

ТІЛЬКО ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО

ФАРМИ!

$150 КУПИТЬ ХАТКУ (BUNGALOW).

Знаменита нагода для родини маломаєтної, хотячої жити на контрах. Всі модерні уділшення, близько Ню Йорку. **SPOONER, 180 Broadway, New York City.** 92—

ПО ПРИЧИНІ виїзду до старого краю, мушу продати тано фарму, 64 акрів чорної ріллі і без каміння землі, 15 акрів доброго ліса, всі добрі будинки, 5 коров, 1 лівка, 2 коні, 2 безроги, кури, розмаїті вози, вся машинерія до фарми, поле оброблене весною, 3 милі від міста, при стейтовій дорозі. Ціна $3400, готівкою $2000. Голосіться до: **PETRO KLYMKO, R. F. D. 2, Box 38, Brookfield, N. Y.** 25-28

ФАРМА 127 АКРІВ, 60 пів управу, засіяної, решта пасовиско і ліс, ріка на фармі, оброд, добрий дім з 9 кімнат, барна, возівня, журники, молочарня, дезовня, 10 коров, 2 коні, 2 безроги, 270 курей, 4 вози і всяка фармерська машинерія. Маємо також инші малі і великі фарми і хати в всіх стейтах. Голосіться цілий день до: **TYMCHUK & GALICAS, 194 Avenue A, коло 12-ої улиці, New York City.** 25-28

ФАРМА 78 АКРІВ найлішної землі в Ню Джерзи, дім з 6 кімнат, 2 добрі коні, 360 курей, 2 безроги, 10 акрів пшениці, 10 жита, 10 акрів 1 10 кукурудзи, також багато сіна. Всяка машинерія, велика барна, курник на 2000 курей та всі другі будинки, 15 акрів грубого ліса. Ціна $5000, половина готівкою. Голосится до: **SHAPIRO, 173 Jelliff Ave., Newark, N. J.** 22-27

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма 237 акрів, дім з 18 кімнат, річка, озеро, сад, посіви, 12 коров, 1 бик, 3 коні, 300 курей, 3 свині, вози, качки і машинерія, 2 милі до міста. Ціна $5700, готівкою $2000.

Фарма 75 акрів, дім з 10 кімнат, річка, озеро, сад, 7 коров, 1 бик, 2 коні, 200 курей і машинерія, миля до міста. Ціна $3500, готівкою $1500. 22-27

Маю до продажи фарми у всіх стейтах. Голоситись до: **PHILIP LOBOR, 274 E. 4th St., New York, N. Y.**

ГОТОВИЙ ДО МЕШКАННЯ

бунгалов, 3 кімнати, $700 враз з толоку, $150 готівкою; бунгалов 4 кімнат, $850 з лотоку, $250 готівкою; бунгалов 5 кімнат $1000 з лотоку, $350 готівкою. Решта на місячні сплати, всі уділшення, близько міста. 17—

Room 74, 180 Broadway, New York

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма 226 акрів, великий сад, дім з 16 кімнат, велика ріка, пять других будинків, 15 голов худоби, 2 коні, 100 курей, 30 овець, 4 безроги, гуси, качки, засіви і фармерська машинерія. Ціна $6500, готівкою $2500. 22-27

Фарма 78 акрів, дім з 9 кімнат, 8 коров, 2 коні, 200 курей, засіви, машинерія, одна миля до міста. Ціна $3500, готівкою $1500.

PISARKO & POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York City

ФАРМА 945 АКРІВ в стейті Ню Йорк, 27 коров, бик, 10 телят, 4 коні, 6 безрог, кури, качки, прирядя до винання снопів і ладования сіна, газолінновий інджин, всі фармерські тулиця і машинерія, вози, овес, гречка, кукурудза, і карабоді, вся огороджовина пасаджена і посіяна. Річка для 80 коров, 6 акрів ягід, барна на 30 коров, велика барна на кожі, дім з 8 кімнат зумебльований, всі добрі забудования, продаєсь з причини лихого здоровля. Ціна $9,000, готівкою $5.000. Голосится до: **HENNIE KWACZ, R. D. 1, Cincinnatus, N. Y.** 26-27

НЕСТРАВНІСТЬ

Чому терпіть, коли можете тішитися здоровлем — уживайте

BOSAK'S HORKÉ VÍNO
ADE. 1918 PAT. 1922
"Nature's Tonic"

Продають всі шторники.

Пишіть по безплатну брошуру „Вказівник до Будучини"

BOSAK MANUFACTURING CO.,
Scranton, Pa.

НОВИСТЬ! НОВИСТЬ! НОВИСТЬ!

Першорядної якости **ПЕРА ФОНТАНОВІ** „Waterman's Ideal Fountain Pen" можете купити в Книгарни „Свободи". Перо гарантоване 14-каратове золото. При наповнюванню чорнилом не потрібно ужинати жадної помпки. Бо як старочить підписи ніхтем клякну уні щедро з боку, занурити перо в чорнилу спустити поволи клякну на долину, і воно само наповнюється.

Ціна того пера з пересилкою $2.75.

Пишіть на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J

ОСТОРОГА РОДИЧАМ
ЯК ДБАТИ ПРО РОДИНУ.

Батько або мати кождої родини мусить глядіти, щоб кождої мало сильну кров. Вони мусять пильнувати, щоб кишки дялали регулярно; щоб жолудок був здоров і сильні нирки. Ніколи не припустіть, щоб захолодження дісталося до грудий або легких.

Беріть Болгарський Кровний Чай гарячий перед спанем; він помагає знищити заколодження і покорінює перед інфлюенцою та запаленнем. Він є добрий на затвердіння, несправність, печінки, нирки, жолудок і кровні клоноти.

Болгарський Кровний Чай є доктором убогого чоловіка, позаяк він є добрий на кожду майже хоробу а поза се кождий уживаючий його знає як мало він коштує.

Ідіть до свого аптикара сейчас і дістаньте пачку днесь — завтра можете потребувати її дуже — або я вишлю Вам мою велику фамілійну пачку за $1.25, або 3 за $3.15, або 6 за $5.25. Адреса: H. H. Von Schlick, President, 29 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

МАТЕРИНСЬКІ ПЕНСІЇ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Мабуть не всім незаможним матерям відомо, що мало не в кождім стейті Злучених Держав закон признає їм право на правильну допомогу з публичних фондів, т. зв. материнську на виховання малолітних дітей. Перший такий закон про допомогу матерям ухвалено в Мизурі в 1911-ім році; з того часу мало не всі стейти — за єдиним восьми — завели в себе закони про материнські пенсії. Одначе кождий стейт має свій окремий закон і окремі постанови тих стейтових законів відрізняються в дечім одна від одної.

В усіх стейтах закон вимагає, щоб мати була умово, фізично і морально здатна виховувати дітей. Далі, допомога належиться лише незаможній матері. В більшости стейтів закон не признає материнської пенсії тим матерям, що працюють і заробляють. Лише в одинайцяти стейтах не вимагається, щоб мати не заробляла; в самі в Іліной, Луізіяні, Індіяні, Мінесоті, Монтані, Небрасці, Огайо, Саут Дакоті, Вест Вердженії, Висконсин і Вайомінг вона може одержувати материнську пенсію для своїх дітей, хоч і має який заробіток.

В більшости стейтів батько або мати мусять бути американські горожане; в деяких горожанства не вимагається. Звичайно одначе мати мусить мешкати в повіті довший час від одного року до трех. Пенсія належиться лише тоді, коли діти ще малолітні, — в більшости стейтів коли ще не мають ісйнайцять літ: в деяких стейтах лиш до пятнайцяти або чотирнайцяти літ. Сума гроший, яку одержує незаможна мати з стейтових фондів, взагалі невелика, — від 9 до 25 долярів, як в котрім стейті що місяця на кожду дитину.

Апліжацію треба вносити що року до місцевого Молодечого Суду або якої иншої повітової установи, яка наглядає за дітьми.

Лиш в однім Колорадо закон признає право на таку допомогу взагалі незаможним батькам: матері вдові чи батькови чи матері і батькови, коли обоє ще живуть.

В Індіяні, Мейн, Масачусетс, Мишиген, Ню Гемшайр, Небрасці і Вашингтон материнська пенсія належиться взагалі незаможним матерям, однаково чи вдовам чи незамужним (для нещасливих дітей).

Норт Дакота дає допомогу всім жінкам, що удержують малолітні діти, отже не лише матерям.

Одинайцять стейтів а саме Аркензас, Флорида, Кензас, Мінесота, Мисисіпі Огайо, Невада, Саут Дакота, Вест Вирджінія Висконсин і Вайомінг признають материнську пенсію вдовам, розведеним жінкам і тим матерям, котрих чоловіки покинули або зовсім нездатні до праці або заперті в домі божевільних або в арешті. Делевер — вдовам, покинутим жінкам та матерям, котрих чоловіки зовсім нездатні до праці або сидять в арешті або в домі божевільних.

В шести стейтах, Айдаго, Ню Йорк, Оклагома, Пенсилвенія і Тенесі материнську пенсію можуть дістати вдови та жінки, котрих чоловіки заперті в домі божевільних або в арешті. В Ілиной — вдови та жінки, котрих чоловіки неспособні заробляти. В Вермонт — вдови та покинуті матері.

Девять стейтів дають допомогу лише вдовам — Арізона, Каліфорнія, Конектікат, Луізіяна, Вирджінія, Мериленд, Ню Джерзи, Юта і Тексас.

В прочих стейтах нема законів про материнські пенсії.

ІІІ. ВИСТАВКА КАРТИНИ ОЛЕКСИ НОВАКІВСЬКОГО

Дня 12. с. м. в пятницю буде відкрита ІІІ. збірна виставка картин Олекси Новаківського, яка надіємся, викличе не менше зацікавлення серед кругів прихильників українського мистецтва, як її. виставка цього артиста з перед року.

ЧОРТ ПРОТИ ПІЛСУДСЬКОГО.

В біловежській лісі зловлено частину відділу отамана Чорта (Іван Гричук), який в день переїзду Пілсудського до Вильну підпалив ліс здовж залізничого тору. Того дня „Чорт" вислав Пілсудському ультимат, щоби казав перестати вирубувати й вивозити біловежський ліс. Отаман і члени відділу називають себе „політичними". але Поляки уважають їх за простих бандитів. Зловлених віддано під наглий суд.

БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ
9 Broadway, New York City
ДО: ГАМБУРГ, ДАНЦІГ, ЛІБАВИ

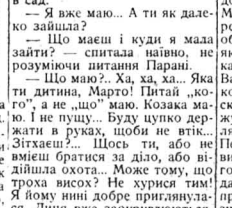

КАБІНИ ТРЕТОЇ КЛЯСИ
3 2, 4, 6 і 8 ЛІЖКАМИ.
Третою Клясою впрост до Гамбургу за $103.50; до Данцігу $106.50; до Лібави $107.00; і $5.00 поголовне.
S. S. LITUANIA ..... JUNE 14
S. S. POLONIA ..... JUNE 28
Голосіться до місцевих Агентів

ВІД 10. СІЧНЯ С. Р.
ДОК. МЕД. МУСІЯ КАДЕЦЬ
60 ST. MARKS PL. (6th St.)
коло Другої Евені
буде приймати щоденно від 11—1 попол. й 6—8 вечер. У неділі і свята 9—1 попол.
Телефон: Dry Dock 1118.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНІХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ
НЕДУГ, КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.
Порада даром.
DR. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

МАРНУЄТЕ ЧАС!
НЕ ЗАРОБЛЯЮЧИ $10.00 ДЕННО. Пишіть по інформації до:
UKRAINIAN BAZAR,
168 East 4th Street,
New York, N. Y.

НОВА ОФЕРТА!
ХТО ПРИШЛЕ ЗАМОВЛЕННЕ НА $3.00 ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ", той дістане Календар Укр. Народного Союза цілком даром.
Пишіть на адресу:
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукую свою тітку **АННУ ДОБРОВОЛЬСЬКУ** з села Репужинці, пов. Городенка, Гал. Хтоби о ній знав або вона самаму прошу ласкаво зголоситися до: **Maria Myskiw, Ukr. Tabor P. O. No. 13, Josefov, Czechoslovakia.** 26-7

Пошукую в важній справі професора **П. ПРОДАН КОРНЕЛІ СОФРОНОВИЧ.** Маю перебувати в Америці і є українським учителем. Походить з Кліпероласької губерії. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголоситься на адресу: **S. Kohn, 3—1st Street, Passaic, N. J.** 25-26

Пошукується в дуже важній справі **МАРІ ШИБАТ,** по мужови Мазуркевич, з села Тишків, замешкала в Стопанівбабах, пов. Золочів, Гал. Хтобі о ній знав або о її матери, або вона сама нехай зголоситься до нашої адміністрації. Справа спадкова по причині смерти Сави Мазуркевича. **"Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 24-27

ПО ПРИЧИНІ непорозуміння між спільниками, продається реставрація за дуже дешеву ціну. Добра способність для мужа і жени, які би самі могли варити і обслуговати. Голосится до: **Ideal Restaurant, 326 6th Street, New York City.** 26,28,30

ПО ПРИЧИНІ слабости, продам тано делікатесен і пюрк стор. Голоситись від ч. **36—1st Ave., между 20-ою а 3-ою** улицею, **New York City.** 24-27

НА ПРОДАЖ штор, грошерия і бучерня в дільници українській, польській і російській. Голоситись під ч. **185 Grand St., Jersey City, N. J.** 24,26,28

НАЙНОВІШИЙ
КАТАЛОГ
МАШИНАРІЇ „СІЧОВОГО БАЗАРУ"
ВИШЛЕМО ТЕПЕР ЗАДАРМО
ДЛЯ ВАС
SICHOVY BAZAR
64 E. 7-TH ST.
NEW YORK, N. Y.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники
Без рікниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і зволадіть гроші.
2231 W. CHICAGO AVE.
Tel Seeley 4252 I West 6557

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок
"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Вячеслав Будзиновський.

НЕРОЗЛУЧНІ

НА ЗАПОРОЖУ.

Оповіданне з другої половини 17-сотих років.

(Продоженне).

(15)

— Що тепер буде? Що скаже батько? — питав, все ще держучи дівчину в обіймах.

— Не думай про се... Він богатир, а я голодраненць... Нацькує мене псами.

— Дурний, ти, козаче. Не знаєш людий. Лиши то мені. Вже моя голова в тім, щоби батько поблагословив... Бо я люблю Петруся, сказати не боюся... Бери коня і ходім!

Зробила пару кроків вперед і задержалася.

— Батько післав мене по мід. В чім же я тепер занесу?

Петро вихопив шабло, шахнув і подав дівчині великий листок лопуха. Вступила до пасіки і казала дідови покласти на лопух крижку меду. Тепер пішли обоє до хати. Кінь стрпав за ними, обскубуючи по дорозі вітки кущів. Батюк сидів перед хатою під вишнями і пакав люльку. Параня поклала листок з медом на стіл.

— Ти тут, козаче? Займов від пасіки? — питав Батюк. — А-то що? — звернувся до Парані, бачучи мід на листку. — Миски в нас нема?

Подала миска на мід, але вже нема. Розсердив ще сією всей козак і я розбила миску об дерево. Але се послідний раз. Від тепер, як ще коли розсердить мене, розібю об його голову!

Старий внучив очи і дивився то на дівчину, то на козака. Не знав, що се значить... Дівчина сміялася, Петро стояв на боці, мнучи в руках шапку.

— Що до тебе приступило, Параню?

— Не приступило нічо, Я лиш кажу, як було тепер і як буде пізнійше. Я чула, що коли муж і жінка посперечаються, то чоловік гатить жінку дужаком або макогоном, а жінка розбиває горшки — но його головку. Так буде між мною і Петром, бо ми, тату, лоберемося. Як не вірите, спитайте його самого!

Петро стояв дальше мовчки і мняв шапку. Виглядав, як на суді душогуб, що жде на засуд.

— Ти мабуть цікавий, козаче, що я на се скажу?... Коли вже самі, не питаючи мене старого, справу поладнали між собою, то я лише скажу: бабі з воза, коням лекше... Тілько, ви даш собі раду з такою дикою? Раджу тобі, купи шелом, бо справді готова бити горшки об твою голову.

Старий встав, взяв голову Петра в долоні і поцілував.

— Тепер веди!... Але не того нудкого!

На другий день виїхали всі троє. Петро вернув до Березівки, Батюк і Параня поїхали до Чмелів. Як лиш дісталися до хати, перейшли ідшя. Був се Василь. Повертав з щоденної прогульки в степ. Взяли його поміж себе і їхали дальше разом.

— Ти, козаче, жалувався, що ми за тебе забули — промовляла Параня, придивляючися йому і дивуючися, що так скоро приходить до здоровля, що його лице вже майже цілком виповнилося. — Але ми не з тих, що забувають за приятелів, та ще й таких, що відвернули від нас велике лихо. Ми, правда, занедбалися, але то завинила весна... Тепер богато роботи.

— Хто вам таке наговорив, що я жалувався?

— Сороки, ворони перекazували.

Лице Василя, що зразу прояснилося було, тепер знов засмутилося.

— То мабуть Петро — здогадувався.

— Був у вас Петро? — спитав.

— Був вчера. Нині поіхав до Березівки.

— Він не безпричини обрікує мене — думав Василь. — Щось у тім мусить бути. Казав мені, що йде до Березівки, а поіхав до Батюка. Жарти робить собі з мене!

Василь вже більше не обзивався. Коли він на одно, друге й трете питанне не відповів, замовкла й Параня. Так заіхали до полковника.

Параня зараз витягла Марту в сад.

— Я вже маю... А ти як далеко зайшла?

— Що маєш і куди я мала зайти? — спитала наівно, не розуміючи питання Парані.

— Що маю?.. Ха, ха, ха... Яка ти дитина, Марто! Питай „кого", а не „що" маю. Козака маю. І не пущу... Буду цупко держати в руках, щоби не втік... Зітхаєш?... Шось ти, або не вміеш братися за діло, або відійшла охота... Може тому, що троха висох? Не хурися тим! Я йому нині добре приглянулася. Лиця вже заокруглюються.

— На милування нема сидування! — відповіла Марта, знов зітхаючи. — Він добрий до мене, дуже добрий. Та що мені з того! То тілько з вдячности за опіку. Він все дуже радо балакає зі мною. Бувало, що стис мою руку... Бувало, що годинами вдивлявся в мене, лежачи на постели, як я сиділа коло печи, та пряла або вишивала. Але ані тепло його слів, ані огонь його очий не пливуть з серця. Як в хаті лише ми обоє, то він все чогось такий мовчавший, такий задуманий, такий сумний, так чогось банує...

— То вже така його вдача. Петро палкий, а він спокійний, розважний... Я не бачила того його погляду на тебе, не бачила його лиця, як він сам з тобою. Але гадаю, що то добрий знак. Думаючи про тебе, він мабуть гадає, що не для пса ковбаса і тому такий сумний. Осміли його!

— Не втну... Його не осмілю, а себе осмішу. Мабуть такі як я йому не до вподоби. Він радше до тебе прилип би... міркую.

— Може він скорше надумається і осміліться, як довідається, що Петро... Але ні! Йому ще не можна про се нічо згадувати. Він ще не цілком подужав... Хто зна, як приняв би вість, що Нерозлучні мусять незабаром розлучитися. Ти нічого не кажи йому, хиба що Петро сам скаже. І батьків попросимо, щоби Василеви нічого не казали про мене й Петра... Знаєш, Марто, що я зроблю? Скажу Петрови, щоби осмілив його до тебе... Зроблю йому надію... щось більше між нами...

— Лише ні слова Петрови! — скрикнула Марта. — Не хочу, щоби, окрім тебе, хто другий знав тайну мого серця.

— Дай договорити! Я лише скажу йому, що було би дуже добре, як би Василь посватав Марту. Тоді і Нерозлучні не розлучилисьби так дуже, і ми обі жили би дальше в сусідстві, як доси жили. Петрови си гадка певно сподобаєся. Він стане Василя підмовляти, щоби також оженився. Очивидно, не скажу, що ти його любиш. Скажу лише, що тебе буду підмовляти до того. Може розмова Петра з Василем про женитьбу відобуде з того притайкуватого козака щось таке, з чого бодай виміркуємо, чи думає він про тебе, чи ні. Бодай будеш знати, чи запрятувати дальше ним свою голову, чи начхать на него.

— Ти скажеш Петрови, що я люблю Василя, Петро скаже йому"...

— Не скажу. А хоч би й сказала, то Петро не такий дурний, щоби таке переказувати йому... Всьо буде добре. Лише щоби твій батько не перечеркнув наших рахунків!

Коли Василь цілком подужав, перенісся назад до Березівки. Параня завзялася Марту висватати за Василя, хоч здогадувалася, що любов Марти односторонна. Здогадувалася, що Василеви не Марта в голові. Параня мала на него підзор, що його серце схиляеся в инший бік. Се турбувало її. Бувало, що й тривога давила її серце. Її чогось то здавалося, що як Василь не оженився, то й вона втратить свого Петра, щоби добратим не мав до него жалю. Думала, що її власне щасте зависить від щастя Марти. Для свого власного добра хотіла за всяку ціну ущасливити Марту.

— Коби не одно! — думала Параня. — Найлішне буде би, коли би Петро сказав Василеви, що бере мене. Се спонукало би Василя взяти під розвагу думку, чи і йому не оженитись би? Окрім Марти в сих сторонах нема иншої вільної дівчини, отже Василь мусів би подумати про Марту... Коби... не одно!... Не знати, чи безпечно казати йому, що я суджена Петра?

— Не кажучи Петрови про свою власну турботу, розказала йому лише про журу Марти. Петро обіцяв її використувати кожду нагоду, щоби думки Василя звертати на шлях до женитьби, та справити його на стежку в садок Чмеля, під вікно Марти.

Першою такою нагодою, думав Петро, був їх похід з Березівки в степ, щоби допевнитися, чи Филемонов справді погиб. Дивлячися на кістяк того Москаля, Василь важко зітхнув.

— Тепер вже можу спокійно вмирати! — прошепотів.

— Тепер тобі зачинати жити, друже! — відповів йому Петро.

Тобі й мені. Доси наші літа були змарновані нагінкою за отаманом катом. Тепер з наших двох вже вийшла отруя, що затроювала нам найкращі хвилі життя і не давала нам подумати про нашу власну будучність.

— Коби лише не прийшла якась нова отруя! — зітхнув Василь. — А заноситься на таке.

Петро не розумів слів побратима. Але не питав, про яку нову отрую думає, бо бачив, що Василь сильно збентежений. Василь найрадше балакав про військові справи, отже Петро, щоби думки побратима звести на сей спокійний шлях, став говорити про нові заходи отнової старшини, щоби від Запорожа відвернути московську руку. Саме тоді вихало було до Петербурга запорожське посольство, щоби опрокинуті закиди, які Московщина робила Запорожжям і січовій старшині.

Чоло Василя знов вигогодилося. З походу вернув до Березівки, видимо вдоволений. Був веселий, майже в рожевім гумені. Вже давно Петро таким не бачив його. Боявся, що така хвиля не скоро прийде ще раз, отже ту добру нагоду загадав використати, щоби йому виявити свою тайну, та пробувати щастя з тим, про що йому його Параня раз-у-раз торочила.

В Березівці вони оба примістилися в одній комнаті хати, яку Филемонов построїв був для начальства города. В тій комнаті були два ліжка. Одно під стіною праворуч дверий, друге під протилежною стіною. Коли вернули з походу, Василь і Петро полягали на ліжках, припочивали, заки позвуть на вечеру. Світла в комнаті не було.

— Вже дві третини життя за нами, — заговорив Петро, змінюючи предмет розмови, бо хотів звести її до задуманої ним справи. — Тепер годилось би погадати, як розпочати третину, послідну.

— Які дві третини? Ти гадаєш, що як помремо не від кулі, чи шаблі, ані від якої хороби, то перед нами ще ціла половина сего, що ми вже пережили? Себто не більше як тринадцять років без шести місяців? Я гадаю, що від самої старости люди покидають сей світ бодай в якім сотнім році. Значить, за нами хиба лише одна четвертина життя, не дві третини.

— Я не про роки говорю, лише про їх зміст. Першу частину життя... нехай се буде четвертина, або й лише осьма часть, як тобі третина забогато... Отже першу частину ми пережили в нашій старій Березівці. Другу частину прогайнували у війську, в погоні за зьвіром, що вигнав нас з Березівки, щоби його покарати. І ся частина життя нашого вже щасливо за нами. До Січи загнало нас не що инше, як жадоба пімсти. Тепер одинока причина нашого бурлацького життя вже відпала. На добавок Запороже переміняється. Запорожець нині вже ні лицар, ні гречкосій; ні пес, ні баран. Таке військо вже не манить мене. Я, або одно, або друге. Краіна пора устатковатися!

— Як зробиш се? — спитав Василь.

— Поженімся, та йдім в гнізділюки.

В грудях Василя серце заколотало так сильно, що боявся, що побратим вчує. Здавалося йому, що вся кров, неначе морська риба об кручу, бє в горло і задавить його, або розсадить груди. На хвилю заперло йому віддих. Схопився з постелі і сів. Наслухував, що Петро дальше скаже. Чи не скаже, яку дівчину має на приміттю для себе, яку для него. Але Петро також мовчав. Був цікавий, як його побратим взагалі приймає таку гадку.

Коли Василь не діждався того, що хотів почути і, почути боявся, загадав видобутися від Петра відповідь не безпосередним питанням, лише посередньо, жартуючи...

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАЙТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МИХАИЛО КЛИМ
НОТАР.
Продає шифкарти на всі лінії.
Сповіщує Родини з краю.
Виготовує афідевіти, полагоджує всякі справи правничі і нотаріяльні.
Продає і купує доми, лоти, фарми.
Виробляє позички на доми, переводить купно і продажу домів, виробляє контракти.
Асекурує будинки і посуди домові.
Посилає гроші до краю, скоро і безпечно.
Подрібні вісти дасть полагодженє точне і совісне.
По всякі інформації звертайтеся якнайскорше до:
MICHAEL KLEM
4934 So. Ashland Ave., CHICAGO, ILL.
Telephone: Prospect 5006.

Григорій Кунашевський
Представитель всіх корабельних ліній
НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АГЕНТ І НОТАР
ПРОДАЖА ШИФКАРТ ДО КРАЮ І З КРАЮ
(Ціна стисло Компанічна.)
СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.
Пересилка Гроший до Всіх Частий Світа.
(Точна-дешева, і під повною гарантією.)
СОВІСТНА ОБСЛУГА - ЗАГАЛЬНА ПОШАНА.
Повне довіре серед громадян Українців по всіх стейтах Зх-Держав.
По близші інформації звертайтесь всегда на адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.